

2018 02 16

Lietuvos atkurtos laisvės ir nepriklausomybės 100 metų jubiliejus
Telšių vyskupo Kęstučio Kėvalo sveikinimas – homilija

“Lietuva Tėvyne mūsų tu didvyrių žeme!”

Brangūs lietuviai, brangūs žemaičiai,

Lietuvos valstybė šiandien iškilmingai švenčia 100 metų atkurtos laisvės ir nepriklausomybės Jubiliejų! Tai graži ir simbolinė data primenanti mums, kad už laisvę turime dėkoti Dievui ir mūsų valstybės kūrėjams, mūsų krašto didvyriams. Jus čia Telšiuose ir mūsų krašte mena Durbės mūšio paminklas, Žemaičių delegacijos kelionė į Konstancos susirinkimą, 1831 ir 1863 metų sukilimų prieš Caro valdžią dalyvių susirinkimas čia, senajame Bernardinų vienuolyne, vyskupo Motiejaus Valančiaus veikla Žemaičių vyskupijoje, Rainių miško kankiniai, čia, Telšiuose, gimęs Nepriklausomybės akto signataras Stanislovas Narutavičius, signataro vysk. Justino Staugaičio kapas mūsų Katedros kriptoje bei šalia jo esantys Dievo tarno kankinio vyskupo Vincento Borisevičiaus palaikai, liudijantys nepalaužtą ištikimybę prievartos akivaizdoje. Mūsų didvyriai yra tie nesuskaičiuojami būriai mūsų brolių ir seserų, kurie gyveno šiame krašte ir kurstė laisvės siekio ugnį savo širdyse vienydamiesi laisvės kovai, išeidami į partizaninį pasipriešinimą miškuose, ištvėrę Sibiro šaltį tremtiniai ir įveikę tarybinių metų melą tautiečiai. Jie šiandien yra mums pavyzdžiais, kad įmanoma drauge siekti bendro tikslo ir pakreipti istoriją taip, kad būtų padovanotas laisvės gyvenimas ištisoms ateinančių žmonių kartoms. Jie mus moko, kaip mes šiandien turėtume elgtis, kai mus gąsdina nesėkmės ar kas kėsina pavogti mūsų viltį.

Lietuvos šimtmetis mus išmokė dviejų svarbių dalykų: kiek daug gali žmonių tikėjimas ir pasitikėjimas savimi bei savo kraštu, kaip svarbi yra drąsa siekiant tikslo ir viltis, kad tai pavyks. Tačiau mes taip pat patyrėme kaip lengvai galima laisvę prarasti ir kaip sunku ją susigrąžinti. Ji trapi. Kad ją išlaikyti reikalingos vidinės žmogaus pajėgos laikantis moralinio integralumo.

Yra simboliška, kad šio jubiliejaus data sutampa su prasidėjusios Gavėnios pirmosiomis dienomis. Tai mums žinia apie laisvės esmę. Gavėnia primena apie savitvardos, vidinės disciplinos ir tvarkos širdyje svarbą. Tai yra pagrindiniai komponentai dėl kurių žmogus ir tauta išlieka laisva. Žmogaus gyvenime svarbu vidinė savivalda. Taip pat ji labai svarbi ir tautos klestėjimui.

Šventasis Raštas liudija apie išrinktosios tautos laisvės žygį iš vergijos namų - Egipto į pažadėtąją žemę. Vėliau ši tauta suprato, kad laisvės kelionė nesibaigia tik iškovojimu išorinės laisvės, bet reikalingas ir vidinės laisvės triumfas, kad žmogus nevergautų nuodėmei. Šiandienos Dievo Žodis mums primena vidinės laisvės svarbą. Jis kalba apie pasninką, kuris yra gebėjimas save valdyti. Pirmajame skaitinyje girdėjome žodžius: „Pasninkas, kokio aš noriu, tai – nuimti neteisėtai uždėtus pančius, atrišti jungo valkčius, pavergtiesiems duot laisvę, sulaužyt bet kokį jungą. Dalytis su alkstančiu savo duona, priglobti vargšą ir benamį, aprenkti, ką pamačius, nuogą, neatsukti nugaros saviesiems“. Tai žinia apie laisvę, apie širdies tvarką, kuri susijusi su gebėjimu daryti gera kitam žmogui, rūpintis bendraja gerove. Tai žinia apie laisvos visuomenės pagrindą.

Apie dvasinių vertybių reikšmę visuomenės gyvenime popiežius Jonas Paulius II yra taip kalbėjęs: „Istorija moko, kad demokratija be dvasinių vertybių nesunkiai virsta aiškiu ar

paslėptu totalitarizmu“¹. Kitaip tariant, jei krašto žmonių nevaldo moralinės-dvasinės vertybės, jie rizikuoja tapti vergais. Jei vis didesnės visuomenės dalies moralinės vertybės yra ignoruojamos visada atsiras „tvirtos“ o, gal net „geležinės rankos“ politikos šalininkai, kurie iškelę savo lyderius, vertybių išsaugojimo vardan gali pateisinti net smurtą.

Šiandien nekartą mūsų Tėvynėje nuskambės Lietuvos Respublikos himnas kuriame yra žodžiai: „Iš praeities Tavo sūnūs te stiprybę semia“. Švenčiame ir vasario 16 – ają, kad prisimintume mūsų Tėvynės sūnų ir dukterų ryžtą kovoje už Lietuvos laisvę praeityje, bet ir pasisemtume stiprybės šiandienai. Žmonijos istoriją būtų galima pavadinti nuolatinių pastangų ir grumtynių už laisvę seka. Tai mes matėme per politinių sistemų kaitą iš vergovinės ir feodalinės į demokratinę; iš prietarų ir baime pagrįsto mus supančio pasaulio suvokimo į racionalumu ir Apreiškimu pagrįstą pasaulėžiūrą. Mes matėme priespaudos varginamų tautų ašaras ir jų išsilaisvinimo žygius bei laisvės vaisius kuriant savo gerovę. Mes gerai žinome, kas įvyko mūsų tautos istorijoje, kaip mums sekėsi, kai buvome Rusijos caro ar sovietų valdžios gniaužtuose ir ką mes jautėme, kai suskambo laisvės varpai 1918 ar 1990 metais. Mūsų Tėvynės žmonės ne kartą yra parodę, kad lemiamais tautos momentais gali drąsiai susivienyti dėl bendro tikslo.

1918 metų vasario 16 d. Nepriklausomybės paskelbimas yra laisvės dovana Lietuvai. Mes taip ilgai galėjome skųstis, kad mus Dievas užmiršo ir kad mes esame nuliūdę. Tačiau viskas pasikeitė dėl drąsos, apsisprendimo ir ryžto prisiimti pilną atsakomybę dėl savo krašto ir jo likimo, ir pasakyti vieningai, kaip nepriklausomybės akte sakoma: *Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę (...), skelbia atstatanti nepriklausomą demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.* Ir 1918 metais, kai ryžtas nugalėjo, ir 1990 metais, kai mūsų tauta atsitiesė, patyrėme, kas yra įmanoma, kai „Vardan tos Lietuvos vienybė težydi“.

Lietuvoje per atkurtos 28 laisvės metus išties yra daug pasiekta. Esame Europos Sąjungos nariai, priklausome Šiaurės karinio saugumo aljansui, esame pripažinti pasaulio tautų šeimoje kaip dialogo partneriai. Pasiekus materialiose srityse laimėjimų, turime toliau siekti laisvės ir atsakomybės aplinkos įtvirtinimo, kurioje ir gimsta šie laimėjimai. Tai vidinės laisvės aplinka ir pozityvus žvilgsnis į savo kraštą bei pasaulį. Čia gimsta iniciatyva ir noras veikti dėl bendro labo, drąsa ištiesti pagalbos ranką savo artimui, kaimynui, tautiečiui.

Šiandienos evangelijoje girdėjome žodžius: Jėzus sako: „Argi gali vestuvinininkai gedėti, kol su jais yra jaunikis“. Taip, jei Tautos žmonių širdyse gyvena Dievas, nėra reikalo gedėti. Tada gyvenimas yra šventė. Kaip norėtusi, kad šiandien švęsdami šį įspūdingą mūsų Tėvynės laisvės jubiliejų vėl pakviestume, šį Jaunikį, mūsų Viešpatį Dievą, į savo širdis, į savo šeimas, į savo mylimą kraštą! Gerasis Viešpats tesaugo mūsų Tėvynę Lietuvą, kurio globai pavedame ir mūsų dabartį ir ateitį. Težydi mumyse tų brolių ir seserų, užmokėjusių didelę kainą už Tėvynės laisvę, stiprybę! Turime viską daryti, kad sukurtume sąlygas jaunimui, šeimoms ir visiems mūsų piliečiams kurti ir dirbti, įkūnyti savo svajones ir savo gyvenimu prisidėti prie mūsų Tėvynės laisvės projekto. Mes stiprybės semiamės iš mums padovanoto valstybės kūrėjų ryžto, jų tikėjimo Lietuvos galimybėmis ir viltimi jos klestėjimu. Būkime drąsūs ir šiandien kurti mūsų Tėvynę dirbdami bei kovodami dėl Lietuvos!

Su 100 metų Lietuvos valstybės atkurtos laisvės Jubiliejumi!

¹ Jonas Paulius II, enciklika „Centesimus Annus“ nr. 46.